

อาการตายด่วนในกุ้งขาวแวนนาไม่เกิดจากปัญหาภูมิคุ้มกันหรือเชื้อโรค

ชัยวุฒิ สุตทองคง

ปัจจัยด้อยเรื่องของพันธุกรรมที่ทำให้ภูมิคุ้มกันอ่อนแอ มีส่วนทำให้เกิด EMS คู่กันมานานมากแล้ว แต่ก็ไม่เห็นมีใครพูดออกมาชัดเจน ฟังมาเรื่อยๆ นี้ รวมถึงการที่มีการส่งเสริมการซำกุงให้เป็น P ใหญ่ ก็เป็นการยอมรับหลายๆ ว่าลูกกุงมีปัญหาเรื่องภูมิคุ้มกัน กุงไหนโตเร็วกินจุ จะตายไว ก็เป็นเรื่องที่ทราบกัน จะให้รอดนานขึ้นก็เพิ่มการจัดการ คุมปริมาณอาหาร ใครโชคดีได้พันธุ์กุงแข็งแรงก็เลี้ยงนานหน่อย โชคร้ายเจอกินจุ โตเร็วอาจจะเพียง 7 -14 วันก็ตาย หรือมีไวรัส WSSV และ YHV แถมมาตั้งแต่กุงโพลลวาร์ ก็ตายเร็ว แต่ปัญหามันไม่ได้มีเพียงตรงนั้น มีคำถามว่าทำไมเขตน้ำจืดกุงจึงแทบไม่พบการเกิด EMS เลย จะพบเพียงแต่โรคหัวเหลืองที่เกิดจากเชื้อ YHV อันเกิดจากความอ่อนแอของลูกกุงทำให้รับเชื้อและป่วยง่ายกว่าเมื่อก่อน ตามเหตุผลข้างต้น อะไรเป็นสาเหตุให้กุงขาวแวนนาไม่ที่เลี้ยงในน้ำเค็มเค็มต่ำ เช่น สมุทรสาคร นครปฐมจึงไม่มีอาการของ EMS ชัดเจนทั้งที่ปริมาณแร่ธาตุน้อยกว่าในน้ำทะเลมากๆ รวมถึงการจัดการโดยรวมของฟาร์มในเขตน้ำจืดก็ไม่เข้มข้นเหมือนการเลี้ยงในเขตภาคตะวันออก หรือภาคใต้ ทั้งที่กุงมาจากแหล่งเดียวกัน ดูโดยรวมกุงเขตน้ำจืดควรจะมีระบบภูมิคุ้มกันแยกต่างหากที่เลี้ยงในน้ำเค็มด้วยซ้ำแต่ทำไมไม่เกิด EMS มองในแง่ของการเกิดโรคก็มาจากภาคตะวันออก ผ่านภาคกลาง มาภาคใต้ ซึ่งในช่วงปีที่ผ่านมาภาคใต้ก็ยังไม่พบ EMS รุนแรง แต่ภาคตะวันออกกลับมีปัญหารุนแรง สอบถามผู้เลี้ยงบอกว่า พันธุ์กุงที่กำลังเลี้ยงซำมาจากภาคใต้ ไม่กล้าซำจากภาคกลางหรือตะวันออก เพราะกลัวเป็น EMS เหมือนครอบครัวที่ผ่านมา แต่สุดท้ายกุงจากใต้ก็มีปัญหาเดิมคือตายโดยไม่ทราบสาเหตุในช่วงเวลาอันสั้นใกล้เคียงเดิม ซึ่งในขณะเกิดเหตุ การเลี้ยงกุงภาคใต้ยังไม่มีผลกระทบจาก EMS หรือมีน้อยมาก ที่ทราบก็มีเพียง ประจวบฯ ในความคิดส่วนตัว จึงคิดว่าอาการตายด่วนมาจากทั้ง 2 สาเหตุหลักคือ พันธุกรรมและเชื้อโรค โดยเฉพาะเชื้อ *Vibrio parahaemolyticus* +Bacteriophage ตัวที่มีปัญหา โดยมีปัจจัยของสิ่งแวดล้อมมาเป็นตัวกระตุ้น ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพน้ำ ดิน สารอินทรีย์ละลายน้ำ ปริมาณออกซิเจน เป็นต้น แนวทางแก้ไขป้องกันก็หนีไม่พ้นแนวทางเดิมๆ คือ

1. นำเข้ากุงสายพันธุ์ใหม่จากแหล่งที่ปลอดภัยน่าเชื่อถือ
2. ทดสอบความแข็งแรงของลูกกุง
3. ตรวจการปนเปื้อนเชื้อไวรัสในลูกกุง โดยเฉพาะ WSSV และ YHV
4. ทดสอบการปนเปื้อนของเชื้อ *V. parahaemolyticus* โดยอาหารจำเพาะเช่น อาหารพวก chromogenic agar สำหรับ *Vibrio* หรือใช้ TCBS ข้อสังเกต TCBS มีเกลืออยู่ 0.5% ถ้าโรงเพาะเลี้ยงด้วยน้ำเค็ม 20 ppt ขึ้นไปควรเพิ่มปริมาณเกลือลงไปในการอาหารอีกสัก 0.5% เพื่อเชื้อจะได้เจริญดีขึ้น ไม่งั้นก็จะเจอแต่ *Vibrio* โคลิเนีเหลือง
5. เมื่อกุงไม่แข็งแรงอาหารเสริมภูมิคุ้มกันจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นวิตามิน โปรไบโอติก หรือสารสกัดจากธรรมชาติที่มีประโยชน์ แต่ทั้งนี้ควรตรวจสอบส่วนประกอบแหล่งที่มาให้ชัดเจน
6. ถ้ามีบ่อพักน้ำ และน้ำมีความเค็มเพียงพอ มากกว่า 25 ppt แนะนำให้เลี้ยงสาหร่ายพวงองุ่น หรือสาหร่ายกลวง ไว้ในบ่อพัก เพื่อช่วยบำบัดคุณภาพน้ำ จากการทดสอบของ ศพช.สมุทรสาคร การเลี้ยงกุงที่ใช้น้ำที่ผ่านการบำบัดของสาหร่ายพวงองุ่นช่วยลดการเกิดโรคตัวแดงดวงขาวและหัวเหลืองได้ดี

